

Enligt sändlista

Bildande av *Vignässkogens naturreservat*

Objektnummer	1114271
Län	Västernorrland
Kommun	Sollefteå
Socken	Resele
Fastighet	Vignäs 1:11 Del av Vignäs 3:6 Del av Vignäs 1:1 Del av Vignäs 2:8
Markägare	Staten genom Naturvårdsverket och privat
Förvaltare	Länsstyrelsen
Lägesbeskrivning	Cirka 4 km söder om Resele kyrka
Areal	68,3 hektar
Produktiv skogsmark	63,7 hektar

Naturtyper [hektar]	Barrblandskog	27,5
	Granskog	21
	Tallskog	15,2
	Myr	2,4
	Impediment	1,3
	Övrigt	0,9

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken upphävs tidigare beslut med tillhörande skötselplan från 2006-05-18 (dnr 511-2857-02).

När dagens beslut har vunnit laga kraft i alla delar upphör tidigare beslut och skötselplan från år 2006 att gälla och ersätts av detta beslut och bilagd skötselplan.

Beslutet innebär följande förändringar mot tidigare beslut:

- Naturreservatet utvidgas med 48 hektar.
- Naturreservatet byter namn till Vignässkogen.
- Syftet utökas med åtgärder för att bevara en brandpräglad struktur samt bevarande av hydrologisk orörd våtmark.
- Tidigare A-föreskrift (A10) avseende förbud mot att upplåta mark för militär övningsverksamhet upphävs då denna typ av övningar i stället regleras i föreskrift C8. Föreskrift A10 i det nya beslutet har tillkommit vilket anger att det blir förbjudet att uppföra jakttorn utan länsstyrelsens tillstånd.
- Föreskrifterna B5, B6, B7 och B8 har tillkommit. B5 ger förvaltaren möjlighet att avlägsna främmande arter, B6 ger möjlighet till naturvårdsbränning inom delar av reservatet och B7 ger möjlighet att genomföra andra åtgärder för att efterlikna brand inom delar av reservatet. B8 ger förvaltaren möjlighet att lägga igen diken.
- Undantaget i tidigare föreskrift C5 för uttransport av älg tas bort men regleras och förtydligas under föreskrift A9 i det nya beslutet i stället. Föreskrift C7 har tillkommit och förbjuder bland annat uppförande av anläggning. Föreskrift C8 utökas och förtydligas till att kräva tillstånd för organiserade tävlingar, militära eller andra övningar, lägerverksamhet eller motsvarande.
- Vidare har några föreskrifter förtydligats utan att förlora sin innebörd. Det gäller A6, A7, A9, B4, C2 och C5.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att de föreskrifter som framgår av detta beslut ska gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan.

SYFTE

Området ska skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och en värdefull naturmiljö, närmare bestämt en värdefull grannaturskog, delvis brandpräglad tallskog och lövrik barrskog, som har mycket av de strukturer, såsom döda stående och liggande träd, som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem. Nybildning av strukturer sker också fortlöpande, vilket gör att vissa naturvärden med tiden kan förväntas utvecklas än mer.

Syftet ska uppnås genom att i huvudsak låta den grandominerande skogen utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

För att gynna lövträd och arter knutna till lövträd kan det, i vissa delar, bli aktuellt med riktad skötsel för att gynna grova aspar och eventuellt åstadkomma en förnygring av asp.

För att bibehålla en brandpräglad beståndsstruktur och gynna naturvärden knutna till brandpräglad skog kan naturvårdsbränningar eller brandefterliknande åtgärder komma att genomföras inom de talldominerade delarna av reservatet.

Syftet är vidare att bevara en hydrologiskt förhållandevis orörd våtmark. Det innebär att återställa eventuella diken. Efter restaureringsåtgärder utförts är målet att våtmarken ska utvecklas fritt efter naturliga processer.

Syftet är även att, inom ramen för ovanstående syften, i viss mån hålla området tillgängligt för allmänheten.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad, mast, eller annan anläggning på mark eller i vatten.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark, block eller vattenmiljöer.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 5 anlägga väg, stig eller spång.

- 6 bedriva skogsbruk; avverka eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna, träd och buskar, samt utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer.
- 9 framföra motordrivna fordon. Förbudet gäller inte på befintlig väg eller snöskoter på stötäckt, tjälad mark. Inte heller gäller det uttransport av fäلت högvilt med fyrhjuling eller motsvarande. I dagsläget gäller dock terrängkörningsförfordningen (1978:594) i reservatet vilket innebär att endast högvilt i form av älg, björn, kronhjort, dovhjort och vildsvin kan föras ut. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.
- 10 uppföra jaktorn utan länsstyrelsens tillstånd.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning av informationstavlor.
- 3 ringbarkning av gran eller motsvarande i syfte att gynna lövträd och naturvärden knutna till dessa. Föreskriften gäller endast inom delar av reservatet, se beslutskarta.
- 4 undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv.
- 5 avlägsnande av eventuella främmande arter; exempelvis, contorta-tall eller lupiner.
- 6 eventuella kontrollerade naturvårdsbränningar med därtill hörande åtgärder, som exempelvis selektiva huggningsingrepp och anläggande av mineraljordssträngar. Föreskriften gäller inte i hela reservatet, se beslutskartan.
- 7 åtgärder för att efterlikna vissa effekter av skogsbrand och återskapa äldre tallskog såsom katning av yngre tall, selektiv ring- eller randbarkning eller fällning av enstaka barrträd för att friställa äldre tallar eller skapa solöppna luckor i tallskogen. Föreskriften gäller endast inom delar av reservatet, se beslutskarta. Föreskriften gäller inte i hela reservatet, se beslutskartan.

- 8 eventuell igenläggning av diken med därtill hörande avverkningar av buskar och träd längs dikeskanter för att återställa de hydrologiska förhållandena. Igenläggningarna ska enbart ske om omgivande markägares fastigheter inte riskerar att påverkas av förhöjda vattennivåer.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
- 2 plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort mossor, lavar eller svampar, med undantag för plockning av icke fridlysta mat- eller marklevande färgsvampar.
- 3 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa djurlivet.
- 4 insamla eller föra bort ryggradslösa djur.
- 5 framföra motordrivet fordon. Förbudet gäller inte på befintlig väg eller snöskoter på stötäckt, tjälad mark.
- 6 genom grävning eller på annat sätt skada mark, vatten och block.
- 7 uppföra anläggning, såsom vindskydd, koja, bänk, spång, stängsel, ledning, mast eller torn.
- 8 utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlingar, militära eller andra övningar, lägerverksamhet eller motsvarande.
- 9 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhåll av befintlig skogsbilväg som går genom reservatet i nord-sydlig riktning i västra delarna av naturreservatet (se beslutskarta). Träd som har fallit, eller hotar att falla, över vägen får kapas och ska lämnas i reservatet.

Föreskrifterna ska inte heller hindra fastighetsägare till fastigheten Vignäs 2:8 att framföra fyrhjuling eller motsvarande lättare fordon på skogsvägen som går sydost om Fäbodmyran (se beslutskartan). Detta innebär att det är tillåtet att kapa träd som fallit över skogsvägen i syfte att bibehålla dagens funktion och skick. Allt fällt virke ska lämnas i reservatet. Risk för skador på mark, vegetation och vatten ska minimeras. Åtgärder längs skogsvägen ska föregås av anmälan hos länsstyrelsen.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bedrivande av renskötsel,

inklusive exempelvis snöskoterkörning, i enlighet med bland annat rennäringslagen (1971:437) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Föreskrift C3 ska inte hindra ringmärkning av fåglar i enlighet med övrigt regelverk.

Tillstånd enligt föreskrift C8 kan innebära att undantag ges från flera föreskrifter. För verksamheten gäller att eventuell åverkan inte annat än alldeles obetydligt får påverka de värden som reservatet syftar till att bevara.

Länsstyrelsen kan ge tillstånd för vetenskapliga undersökningar som innebär någon form av markering, fällfångst eller annan åverkan under förutsättning att denna åverkan inte annat än alldeles obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar till att bevara. Vetenskapliga undersökningar som inte innebär markering av provytor eller annan åverkan är tillåtna i reservatet. Vidare ska föreskrifterna inte hindra att i vetenskapligt syfte ta minsta möjliga mängd belägg för artbestämning av exempelvis svampar eller insekter. Observera dock att insamling av vissa arter även kan vara reglerad i artskyddsförordningen (2007:845), till exempel större barkplattbagge.

Föreskrifterna ska inte hindra de åtgärder som krävs för att bekämpa okontrollerad brand i reservatet. All sådan bekämpning bör ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som anges ovan under B och vars utförande beskrivs närmare i skötselplanen.

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Områdesbeskrivning

Vignässkogens naturreservat ligger cirka 300 meter över havet och består av både naturskogsartad flerskiktad granskog, brandpräglad tallskog och barrblandskog med inslag av grova aspar. Marken består av morän, delvis storblockig.

I sydost dominerar brandpräglad gammal tallskog, bitvis på hållmark med rikligt inslag av torrakor och lågor från tall. Här finns också inslag av grova björkar, aspar och många brandspår. Inom området har spår från minst fem bränder hittats. Längst österut växer äldre granskog med enstaka tallöverståndare. Hänglavar förekommer rikligt.

I sydväst och nordost består skogen av, bitvis hänglavsrik, flerskiktad granskog med gott om död ved och en hel del gamla naturvärdesgranar. I delar förekommer grova aspar och gamla grova asplågor. Det finns spår av äldre skogsbruk från tidigt 1900-tal men idag har skogen återfått många naturvärden. Här har bland annat den starkt hotade skalbaggen större barkplattbagge påträffats.

Omkring Fäbodmyran i nordväst finns tallskog med stor andel gamla tallar, död tallved och en del äldre granar. Våtmarken är av fattig typ och är bitvis skogbevuxen med äldre tallar och björk.

Rödlistade arter inom reservatet är bland annat rosenticka (NT*), doftskinn (NT*), garnlav (NT*), lunglav (NT*), gränsticka (NT*), stjärntagging (NT*), stiftgelélav (NT*), gammelgranskål (NT*), ullticka (NT*), talticka (NT*), lappticka (VU*), knärot (VU*) och större barkplattbagge (EN*).

Så vitt känt finns inga särskilda kulturmiljölämningar inom området. Strax utanför området ligger fäboden Vignäsbodarna. Fäboden och dess verksamhet har med stor sannolikhet, genom betespåverkan, påverkat skogen i reservatet. De stora asparna som finns spridda i området kan vara ett arv från antingen en mer öppen beståndsstruktur eller en avlägsen skogsbrand.

Sammantaget utgörs de prioriterade bevarandevärdena av äldre granskog med gott om död ved och många rödlistade arter. Vidare finns brandpräglad tallskog med många riktigt gamla tallar och en hög andelen död tallved samt spår av brand i form av brandljud och kol i marken.

*) LC = Livskraftig, NT = Nära hotad, VU = Sårbar, EN= Starkt hotad enligt 2020 års rödlista.

Ärendets beredning

Det idag befintliga reservatets höga naturvärden uppmärksammades första gången vid Skogsstyrelsens kompletterande nyckelbiotopsinventering 2001.

I september samma år lämnades en avverkningsanmälan på 11,5 hektar in på en stor del av nyckelbiotopen. Länsstyrelsen inventerade området som bedömdes ha mycket höga naturvärden. Länsstyrelsen tog då kontakt med markägaren angående reservatsbildning som resulterade i köp av det idag befintliga naturreservatet 2002-06-15.

Området finns redovisat som länsstyrelsens naturvårdsobjekt (ID: 83449) sedan 2002.

Under 2012 inkom en avverkningsanmälan på fastigheten Vignäs 3:6 och då även denna del bedömdes ha mycket höga naturvärden beslutades 2013 om interimistiskt förbud. Under 2014 värderades området och under 2015 träffades avtal om intrångsersättning för Vignäs 3:6 mellan markägaren och staten.

Arbete för att skydda delar av fastigheterna Vignäs 1:1 och 2:8 fortsatte under 2016 och framåt. Avtal om intrångsersättning slöts 2021 för Vignäs 2:8 och under 2023 för Vignäs 1:1.

Inom området finns idag 5 nyckelbiotoper på totalt 37,8 hektar och ett område med naturvärde (ONV) på 7,3 hektar vilka registrerades 1996, 2001 samt 2017 av Skogsstyrelsen.

Reservatsområdet ligger inom värdetrakten Norrtannflo-Vignäs. Utpekad i handlingsplanen för grön infrastruktur från 2020 (dnr 510-3812-2016).

Inom området finns inga kända fornlämningar. Strax utanför området ligger fäboden Vignäsbodarna som är registrerad som fornlämning L1935:5512. Lämningen består av tre hus ruiner, härd eller kokplats samt odlingsrösen.

Vignässkogen ligger inom betesområde som Ohredahke sameby nyttjar.

Området är ej särskilt utpekad i översiktsplanen för Sollefteå kommun från år 2017 men det befintliga naturreservatet finns redovisat på karta. Några mer specificerade intressen finns ej redovisade för området. Några motstående intressen finns inte redovisade för området i översiktsplanen.

I november 2024 genomfördes ett konsultationsmöte mellan Svenska Samernas Riksförbund (SSR) och länsstyrelsen. SSR framförde att man inte hade någon detaljkunskap om just Vignäsbodarna och utvidgningen men att man ville framföra generella synpunkter. Bland annat anser SSR att det är viktigt att

renskötselrätten inte inskränks i naturreservatets föreskrifter och att det undantag som idag finns i föreskrifterna är tillräckligt. SSR framförde också att de har en viktig roll företräda samebyarna och att föra fram deras synpunkter eftersom de inte alltid har tid att lämna yttranden på naturreservaten. SSR vill också att det i reservatsbesluten ska stå att länsstyrelsen ska samråda med berörd sameby vid större skötselåtgärder, som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling eller när större åtgärder för att gynna friluftsliv görs. I vissa fall ser SSR problem med naturreservat där det rörliga friluftslivet kanaliseras till vissa områden, till exempel en vinterled som påverkar renarnas vinterbete. Generellt sett ser dock SSR positivt på naturreservat eftersom markerna skyddas.

Inför remissbehandlingen har information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Inga förfallna, beviljade eller ansökta undersökningstillstånd har påträffats inom reservatsområdet.

Vid remissbehandlingen av ärendet har yttrande inkommit från Sollefteå kommun, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU), Skogsstyrelsen och Sametinget.

Sollefteå kommun och Skogsstyrelsen ser positivt på förslaget och har inget att erinra mot förslaget.

SGU har lämnat ett samlat yttrande för flera naturreservat. Där önskar SGU att reservatsföreskrifter generellt sett tillåter att kartläggning och undersökning av berggrund, jordarter och grundvatten utförs för att underlätta myndighetens arbete och minska länsstyrelsens administrativa börda. SGU menar också att deras undersökningar generellt sett inte strider mot de naturbevarande syftena med reservaten och anser att det är nödvändigt med ett undantag för sådana undersökningar i föreskrifterna.

Sametinget anser att skyddad natur generellt sett gagnar renbetesmarker men att det är viktigt att föreskrifterna för naturreservatet inte hindrar samisk markanvändning. Sametinget påpekar också att samiska kulturlämningar kan finnas inom området då de är dåligt undersökta och sällan registrerade i fornminnesregistret. Det samiska kulturarvet bör således beaktas vid reservatsskötseln. Sametinget anser vidare att det ska genomföras samråd vid planerade skötselåtgärder, till exempel naturvårdsbränning, som kan medföra påverkan på renskötseln.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har beaktat de vid remissförfarandet inkomna synpunkterna genom bearbetning av beslutet och skötselplanen, samt genom kontakter med några av de som har lämnat synpunkter.

Angående SGU:s önskemål om undantag från reservatsföreskrifterna för undersökning och kartering av berggrund, konstaterar länsstyrelsen att de reservatsföreskrifter som meddelas måste rymmas inom bemyndigandet i 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken. Att besluta om ett generellt undantag för olika former av karteringar och provtagningsmoment rymms inte inom myndigheternas föreskriftsrätt i dessa bestämmelser. Regelverket kring bildande av naturreservat anger att syftet med skyddet ska säkras av föreskrifterna, men inte gå längre än så.

Som framgår i undantaget till föreskrifterna kan SGU och andra söka tillstånd för undersökningar som innebär endast mindre ingripande form av åverkan. Vetenskapliga undersökningar som inte innebär markering av provytor eller annan åverkan är tillåtna. I de fall undersökningarna är av mer påverkande art krävs dispens, och därmed särskilda skäl, enligt miljöbalken 7 kap. 7 §. Det är länsstyrelsens uppfattning att SGU har goda möjligheter att planera var och när provtagningar och mätningar ska ske. När SGU planerar geologiska undersökningar kan dylika tillstånd sökas samlat för flera naturreservat.

Sametinget anser att det ska genomföras samråd vid planerade skötselåtgärder, till exempel naturvårdsbränning, som kan medföra påverkan på renskötseln. För att värna rennäring ska därför särskild hänsyn tas till renbetet. På längre sikt är sannolikt brand, eller naturvårdsbränning, en förutsättning för gott markbete. På kort sikt, däremot, försämrar betet efter brand. För att säkerställa den långsiktiga tillgången på renbete i landskapet ska löpande diskussioner föras med berörd sameby kring bränningsplanering. Innan eventuell naturvårdsbränning ska samråd med samebyn ske, om så önskas genom fältbesök. Även Svenska Samernas Riksförbund framförde denna synpunkt vid det konsultationsmöte som genomfördes i november 2024. Länsstyrelsen har därför kompletterat skötselplanen med en skrivning om att samråd ska genomföras med berörd sameby vid större skötselåtgärder.

Länsstyrelsen får upphäva beslut om bildande av naturreservat om det finns synnerliga skäl (7 kap. 7§ första stycket miljöbalken). Sådana skäl kan till exempel vara att det bildas ett nytt naturreservat som har ett motsvarande eller starkare skydd jämfört med det tidigare beslutet.

Det nya beslutet för Vignässkogen omfattar hela det ursprungliga

naturreservatet samt en utökning på 48 hektar. Det skyddade området blir större och syftet och föreskrifterna följer i allt väsentligt syftet och föreskrifterna i det beslut som nu upphävs.

Tidigare A-föreskrift (A10) avseende förbud mot att upplåta mark för militär övningsverksamhet upphävs då föreskriften inte reglerade de egentliga verksamheter som kan påverka bevarandevärdena inom reservatet. I stället tillkommer föreskrift C8 som anger att länsstyrelsens tillstånd måste sökas för organiserade tävlingar, militära eller andra övningar, lägerverksamhet eller motsvarande. Även undantaget i föreskrift C5 för uttransport av älg tas bort då det regleras och förtydligas mer ändamålsenligt under A9 i stället.

Föreskrift A10 i det nya beslutet har tillkommit vilket anger att det blir förbjudet att uppföra jakttorn utan länsstyrelsens tillstånd. Föreskrifterna B5 och B8 har tillkommit för att möjliggöra ger förvaltaren möjlighet att avlägsna främmande arter (B5) och lägga igen diken inom reservatet (B8). I de delar som utökas ger föreskrift B6 möjlighet till naturvårdsbränning inom delar av reservatet och B7 ger möjlighet att genomföra andra åtgärder för att efterlikna brand inom delar av reservatet. Även föreskrift C7 har tillkommit och förbjuder uppförande av anläggning, bland annat vindskydd, bänk eller skylt.

Vidare har några föreskrifter förtydligats utan att förlora sin innebörd. Det gäller A6, A7, A9, B4, C2 och C5.

Länsstyrelsen bedömer därmed att det nya beslutet inte innebär någon försämring av det ursprungliga beslutet och att utökningen bidrar till att stärka skyddet.

Områdets skogar har tidigare påverkats av huggningar men sedan lång tid tillbaka har uppenbarligen få skogsbruksåtgärder vidtagits i området. Sålunda har nybildning av skogsbiologiskt viktiga strukturer som äldre träd och död ved kunnat fortgå. Strukturellt avviker därför skogarna tydligt från rationellt brukade bestånd. Med tiden kan man förvänta sig att skogen utvecklar än mer av vissa naturvärden. Områdets naturvärden är ovanliga i dagens av skogsbruk präglade landskap och av grundläggande vikt för att bevara livsformer knutna till miljöer med mer naturlig skogsdynamik. Ett bevarande av naturvärdena i området är följaktligen oförenligt med konventionellt skogsbruk och annan exploatering.

Genom naturreservatsbildning undanröjs exploateringshot och förutsättningarna för bevarande av skogsmiljöerna, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras.

Tillstånd kan ges för vissa verksamheter, som uppförande av jaktorn (§ A10), vetenskapliga undersökningar, samt vissa arrangemang i området (§ C8). Som framgår ovan kan vetenskapliga undersökningar inte ges tillstånd om de inte annat än alldeles obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar till att bevara. Motsvarande bör gälla för jaktorn och arrangemang, och vid eventuell tillståndsgivning är det viktigt att länsstyrelsen noga anger i detalj vad sökanden får tillstånd att göra och inte.

I den händelse en hotad art påträffas eller kunskapsläget ändras för en i dag känd art i reservatet, och det långsiktiga bevarandet av arten inte bedöms tryggat med nuvarande förvaltningsinriktning, skulle det kunna finnas skäl att utfärda en dispens som möjliggör åtgärder nödvändiga för arten. Sådan eventuell dispens ska motiveras av aktuell, välgrundad biologisk kunskap. Vidare bör eventuella åtgärder långsiktigt följas upp och berörda delar dokumenteras före och efter åtgärd. En eventuell dispens förutsätter att särskilda skäl föreligger i enlighet med 7 kap. 7 § miljöbalken, vilket innebär att åtgärderna måste vägas mot de värden som utgjort grund för tillkomsten av detta områdesskydd.

Länsstyrelsen bedömer att området signifikant bidrar till uppfyllandet av miljömålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv". Området ryms inom betinget för det regionala miljömålets första delmål från 2005, som anger att 1,8 % av länets produktiva skogsmark ska skyddas formellt. Prioriteringen av reservatet har gjorts i enlighet med både den nationella och den regionala strategin för formellt skydd av skog från 2017 respektive 2005

Vidare bedömer länsstyrelsen att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att bevara ovan nämnda naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat, samt att förordna om föreskrifter för området och att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk i området.

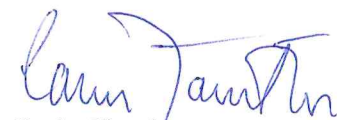
HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, e-post vasternorrland@lansstyrelsen.se, eller postadress Länsstyrelsen, Enheten för skyddad natur, 871 86 Härnösand.

Skrivelsen ska ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Jonas Salmonsson telefon 0611-34 92 47, jonas.salmonsson@lansstyrelsen.se.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, i Post- och Inrikes Tidningar, Tidningen Nordsverige och i Tidningen Ångermanland. Den dag kungörelsen varit införd i ortstidning anses berörda ha fått del av beslutet.

Beslutet har fattats av landshövding Carin Jämtin med naturvårdshandläggare Jonas Salmonsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsjurist Malin Olofsson, planhandläggare Adrian Nordlund samt enhetschef Per Sander medverkat.

Carin Jämtin
landshövding

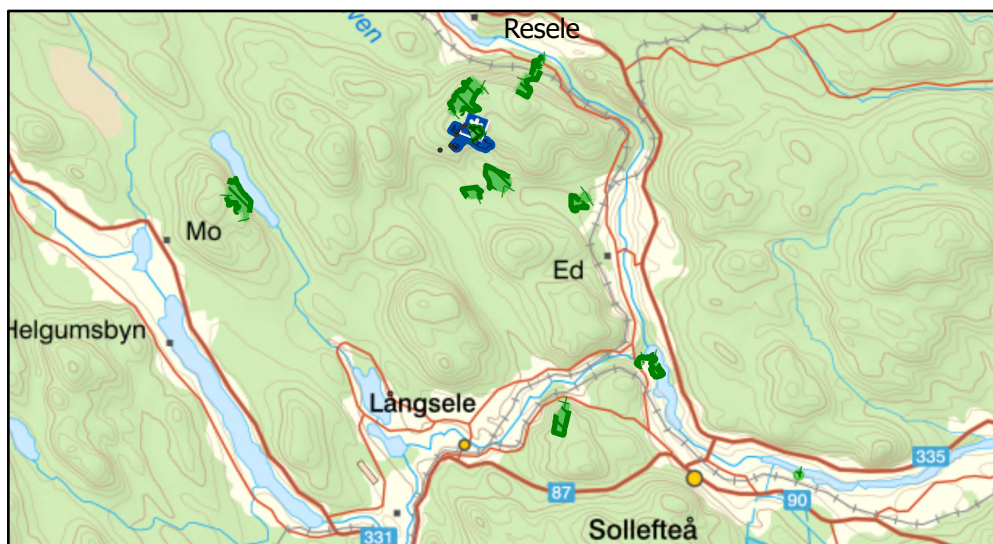
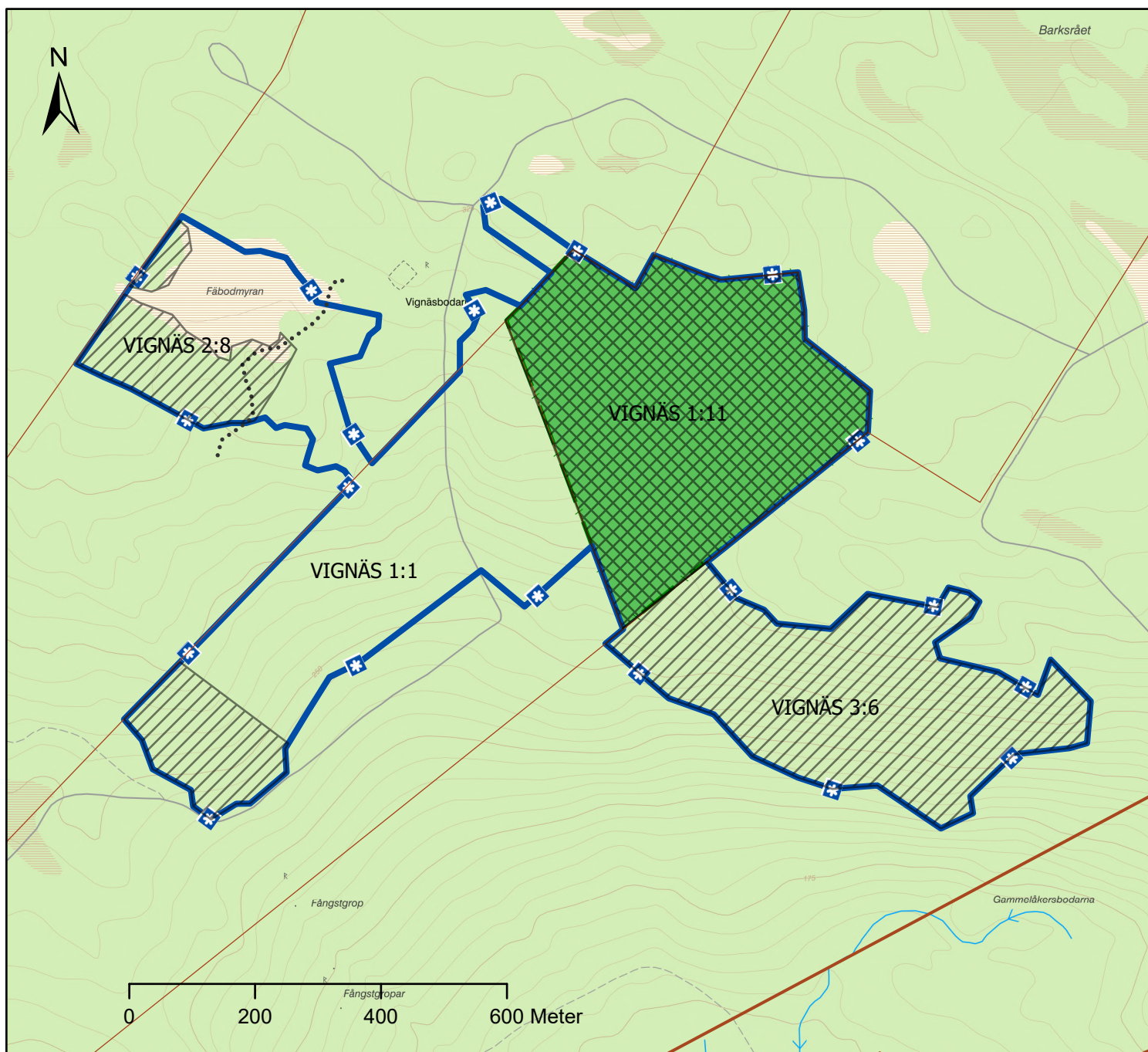

Jonas Salmonsson
naturvårdshandläggare

Bilagor

- 1 Beslutskarta
- 2 Sändlista
- 3 Skötselplan

Vignässkogens naturreservat

- Reservatsgräns
- Befintligt naturreservat
- Skogsväg
- Föreskrift B3 gäller endast här
- Föreskrifterna B6 och B7 gäller endast här

**Länsstyrelsen
Västernorrland**

Vignässkogens naturreservat

Sändlista

Tommy Edlund
Bengt Gustavsson
Hanna Lindström
Riksantikvarieämbetet
Naturvårdsverket
Skogsstyrelsen
Havs- och vattenmyndigheten
Ohredahke sameby

Kopia för kännedom

Svenska Samernas Riksförbund
Lantmäterimyndigheten
Skydda Skogen
Sametinget
Sollefteå kommun
John Lindström
Per Lindström
Naturskyddsföreningen Länsförbundet Västernorrland
Ångermanlands ornitologiska förening
Sveriges geologiska undersökning
Vignäs-Ås Vägsamfällighet

Skötselplan för *Vignässkogens naturreservat*

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för denna skötselplan. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

Gränser

Reservatet ska märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i grängsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om okontrollerad brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning ska ske med så skonsamma metoder som möjligt och därmed största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Servitut och samfälligheter mm

Vignäs-Ås vägsamfällighet (22-ED-732, akt 2283-06/28). Vägkroppen ligger ej inom reservatsområdet men reservatet ingår i båtnadsområdet.

Inga andra kända samfälligheter eller servitut finns inom reservatsområdet.

Jakt

Jakträtten inom reservatsområdet innehas av markägarna.

Reservatsföreskrifterna reglerar inte jakten i sig, men reglerar utövandet enligt följande:

Vid uttransport av högvilt får fyrhjulig motorcykel eller motsvarande användas, varvid risken för markskador och spårbildning ska minimeras (se beslutet § A9). Siktgator får inte röjas (§ A6). Befintliga jakttorn ägs av jakträttsinnehavaren och ska underhållas eller rivas. Uppförande av nya jakttorn är tillåtet endast efter tillstånd från länsstyrelsen (§ A10). Av reservatsföreskrifterna följer vidare att varken levande eller döda träd i reservatet får nyttjas till ved (§ A6 och C1).

Anslag om pågående jakt bör sättas upp i anslutning till informationstavlan (se skötselkarta).

.

Förvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för förvaltningen av reservatet och tillsynen när det gäller efterlevnaden av reservatsbestämmelserna.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Området har indelats i 5 skötselområden, se skötselkartan.

Skötselområde 1

Barrblandskog med grova aspar

Övergripande mål

Att låta skogsmiljöerna huvudsakligen utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer med de strukturer som är kännetecknande för naturligt fungerande skogsekosystem, såsom både lövträd och barrträd, gamla träd och döda stående och liggande träd. I partier med grova, gamla aspar bör dessa vid behov friställas.

Målordikatorer:

- Större barkplattbagge förekommer i skötselområdet.

Åtgärder

- Eventuell utglesning av barrträd

Utglesning av barrträd runt grova aspar. Genomförs först och främst genom ringbarkning. Lämpligtvis kan ringbarkningen av gran spridas på flera år för att förebygga att granbarkborre förökar sig i större mängder under ett enskilt år.

Grova lövträd är ett viktigt substrat för många arter men de kräver mer ljus än gran för att långsiktigt överleva i en barrskog. För att på sikt behålla de lövvärden som finns kan en viss anpassad skötsel genomföras, exempelvis skapande av små luckor, där endast vissa barrträd ringbarkas för att släppa ned mer ljus till markytan. En sådan åtgärd kan stimulera aspen till att skjuta rotskott. Åtgärderna ska föregås av en inventering av arter knutna till lövträd. Åtgärderna ska även föregås av en inventering av större barkplattbagge för att säkerställa att arten inte påverkas negativt av planerade åtgärder. Innan eventuella åtgärder påbörjas ska angränsande markägare informeras. Vid större skötselåtgärder ska även samråd ske med berörd sameby.

Skötselområde 2

Tallskog

Övergripande mål

Att upprätthålla och återskapa skog med brandpräglad beståndsstruktur. Detta innefattar naturskogselement såsom skadade, döda och döende träd, kolad ved samt lågor i olika åldrar och nedbrytningsstadier. Nya generationer av tall och lövträd kommer upp. Tallar som skadas av eld bildar kåda för att läka stamskadan vilket gör veden svårnedbruten. På så sätt kan tallarna bli mycket gamla för att småningom stå länge som torrakor.

Åtgärder

■ Åtgärder för att efterlikna brand

Där naturvårdsbränning är svår att genomföra på grund av säkerhetsskäl kan andra åtgärder för att återskapa äldre tallskogar och efterlikna vissa för tajgan typiska effekter av brand komma att vidtas. Dylika åtgärder kan vara katning eller annan typ av veteranisering av tallar. Åtgärderna genomförs för att på lång sikt skapa torrakor och värdefulla tallsubstrat. Det kan också exempelvis vara en lämplig åtgärd för att gynna specifika arter, som att skapa mer solöppna förhållande kring gamla tallar genom att skada yngre träd runtom så att de långsamt dör. Åtgärderna ska dokumenteras och resultatet följas upp.

■ Bränningsplan

I en bränningsplan ska noga klargöras hur bränningar ska avgränsas och genomföras. De på skötselkartan redovisade delområdesgränserna är ungefärliga och kan i bränningsplanen komma att justeras. Bränningsplanen utformas i enlighet med länsstyrelsens vägledning för naturvårdsbränning. Såväl mål med bränningarna som alla nödvändiga säkerhetsåtgärder ska specificeras i planen

■ Eventuell naturvårdsbränning

Området ligger inom bränningslandskap B i länsstyrelsen vägledning för naturvårdsbränning*. Området bedöms dock i dagsläget svårt att bränna på grund av den förhållandevis kuperade terrängen, komplicerade brandbegränsningslinjer och avsaknad av vatten. Eftersom naturvårdsbränning bedöms vara den mest ändamålsenliga skötseln i de brandpräglade bestånden, utformas ändå beslut och skötselplan för att möjliggöra åtgärden.

Vid en eventuell naturvårdsbränning i delar av området bör vissa torrakor och lågor skyddas från att förbrännas. Selektiva huggningsingrepp för att upprätthålla säkerheten kan komma att göras inför naturvårdsbränning, exempelvis kvistrensning av träd som riskerar att föra elden upp i kronskiktet, eller fällning av döda björkar med eldfängd näver intill yttergränser. Det kan också bli aktuellt att anlägga mineraljordssträngar.

Innan eventuell naturvårdsbränning ska samråd ske både med berörda markägare och berörd sameby, om så önskas genom fältbesök.

Innan bränning ska också eftersök av större barkplattbagge göras. Arten har inte påträffats inom skötselområdet men om arten påträffas ska substratet säkras genom vattning eller annat sätt. Områden med gott om lämpliga substrat för arten ska helt undantas bränning. Eftersök av arten förutsätter god vana och kunskap om arten.

*Rapport 2015:3, Vägledning för naturvårdsbränning i statligt skyddade områden i Västernorrland 2015-2021.

Skötselområde 3

Granskog

Övergripande mål

Att låta skogsmiljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. Detta resulterar i strukturer såsom gamla, grova träd och stående och liggande döda träd, vilka är kännetecknande för ett naturligt fungerande och av människan i låg grad påverkat skogsekosystem. Målet är även att större barkplattbagge (*Pytho kolwensis*) ska fortsätta att

finnas i reservatet.

Målbildindikatorer:

- Större barkplattbagge förekommer i skötselområdet.

Åtgärder

Inga åtgärder förutom uppföljning.

Skötselområde 4

Våtmarker

Övergripande mål

Att miljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer och att naturliga hydrologiska förhållanden råder.

Åtgärder

- Igenläggning av diken
Om diken påträffas är det möjligt att lägga igen dessa diken endast om omgivande markägares fastigheter inte riskerar att påverkas av förhöjda vattennivåer.

Skötselområde 5

Information och tillgänglighet

Skötselområdet omfattar hela reservatet.

Övergripande mål

Att låta området fortsatt vara tillgängligt för allmänheten, samt att besökare ska få relevant information om området.

Målbildindikatorer:

- Aktuell information om reservatet finns på länsstyrelsens hemsida.
- Informationstavlor är på plats och i gott skick.

Åtgärder

- Information på hemsida
En beskrivning av området läggs ut på länsstyrelsens hemsida
- Informationstavla
Ny informationstavla sätts upp på samma plats som den befintliga informationstavlan, se skötselkartan.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Information på hemsida	5	2024	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Informationstavla	5	2025	engångsåtgärd	reservatsanslag

2	Åtgärder för att efterlikna brand	2	2026	vid behov	reservatsanslag
3	Eventuell utglesning av barrträd	1	2026	vid behov	reservatsanslag
3	Bränningsplan	2	2026	engångsåtgärd	reservatsanslag
3	Eventuell naturvårdsbränning	2	2026	vid behov	reservatsanslag
3	Igenläggning av diken	4	2026	engångsåtgärd	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen, förutom de åtgärder som anges ovan.

Uppföljning av förekomsten av större barkplattbagge bör göras med 12 års mellanrum inom ramen för den biogeografiska uppföljningen. Eftersök av arten förutsätter god vana och kunskap om arten.

Fotopunkter bör läggas ut och fotografering göras såväl före som under flera års tid efter eventuellt genomförda lövträdsgrynnande skötselåtgärder och fasta mätpunkter bör markeras för att bland annat dokumentera förändringar i beståndsstruktur. Inventeringar av i första hand organismer knutna till lövskogsmiljöer men även granskogsmiljöer, bland annat vissa insekter, bör också genomföras för att utvärdera åtgärdernas effekter

Fasta foto- och mätpunkter bör läggas ut inför naturvårdsbränning. Fotografering och mätning bör göras såväl före som under flera års tid efter bränning. Mätningarna bör dokumentera förändringar av skogsstrukturella variabler som exempelvis trädmortalitet (se vägledning för naturvårdsbränning, länsstyrelsens rapport 2015:3, bilaga 6). Inventeringar av i första hand brandgynnade organismer, bland annat vissa insekter, bör också genomföras för att utvärdera åtgärdernas effekter. Även åtgärder för att efterlikna brand ska dokumenteras och följas upp.

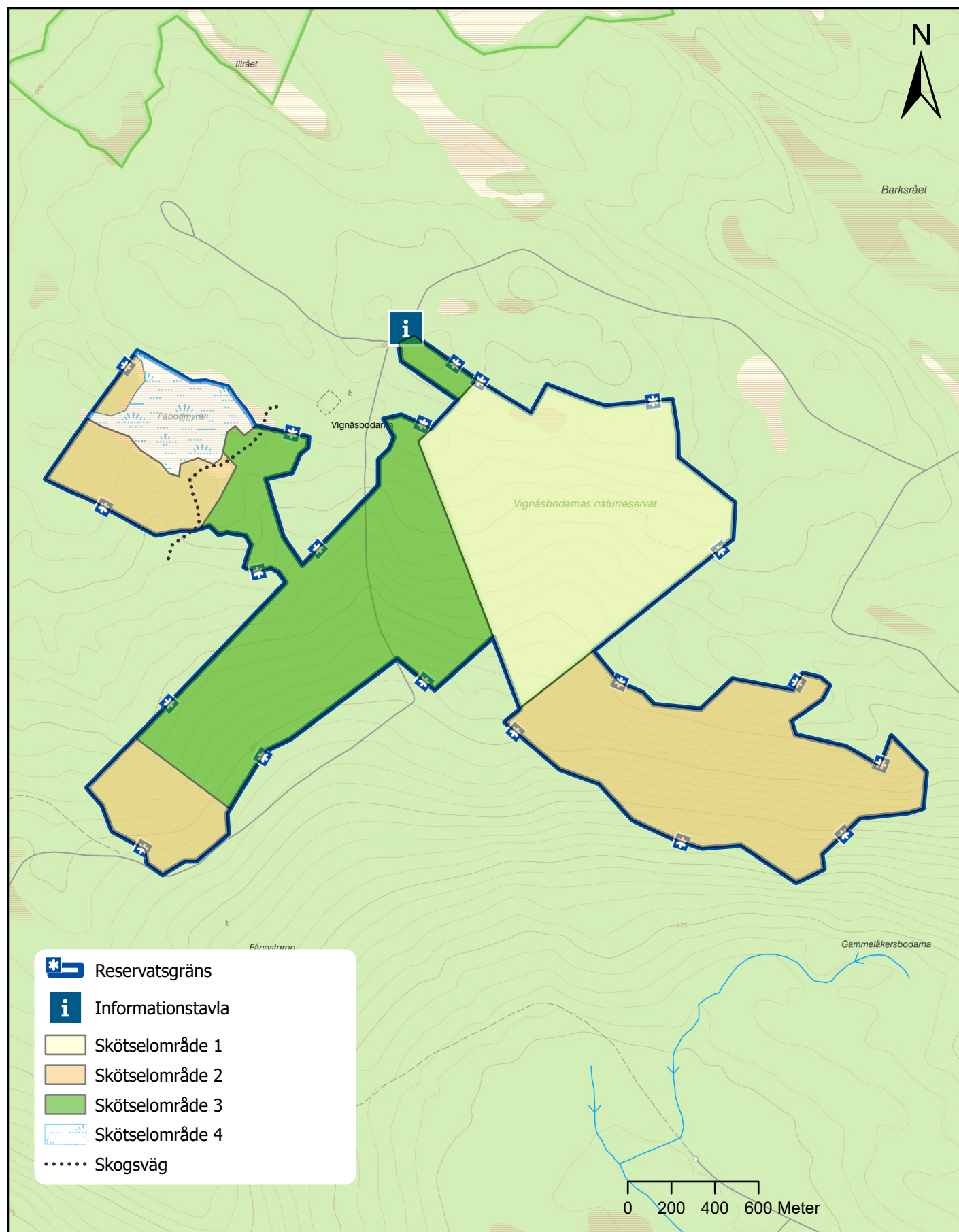
Inventeringar av organismer som typiskt förekommer i granskogsmiljöer bör genomföras med cirka tio års mellanrum (vedlevande svampar, insekter, lavar, mossor).

Sammanfattning av uppföljningsbara mål

Skötsel- omr	Kvalitetsmål	Intervall
1	Större barkplattbagge förekommer i skötselområdet.	vart 12:e år
3	Större barkplattbagge förekommer i skötselområdet.	vart 12:e år
5	Informationstavlor är på plats och i gott skick.	löpande tillsyn
5	Aktuell information om reservatet finns på länsstyrelsens hemsida.	löpande tillsyn

Vignässkogens naturreservat

Skötselkarta
2024-12-16
Dnr: 511-7825-13

Länsstyrelsen
Västernorrland

© Länsstyrelsen Västernorrland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan